

M O N T E A L E G R E

=====

MAANDELAAD ten dienste van de Gereformeerde Kolonie te Monte Alegre
Paraná -- Brasil.

R e d a c t i e

M. B O S

A. N A F

R. N A U T A

Adres Redactie: Monte Alegre, Paraná C.P. 171, Brasil.

Correspondentieadres in Nederland: R.J. Groenveld

Englumstraat 9, Oldehove, Gn

Giro 982435.

Abonnementsprijs: In Brasil Cr\$ 3.350 per halfjaar.

In Nederland of elders: f. 5,50 of Am\$ 2,- per halfjr.

Verschijnt maandelijks.

=====

I N H O U D :

Pag.	2	Van de Redactie.
"	3	Schriftoverdenking.
"	5	Kolonisatie: Helder zicht Uit het jaarverslag van de kolonieveren. Een verdiende "27" ?
"	9	Novidades do Brasil.
"	10	Oranje-feest.
"	11	Onderwijs: Jaarvergadering, Schoolbouw, De nieuwe cursus, Iets nieuws, Schoolreisje, Bezoek leerlingen Icm- school, Schoolreisje 1966, Leerkrachtenexcursie, Rijksstudietoelagen.
"	15	Gedicht.
"	15	Brief uit het Moederland.
"	16	Rubriek voor de vrouw.
"	17	Nog eens een keer proberen.
"	18	Coöperatienieuws.
"	20	Zending en Evangelisatie.
"	21	Bezoek Hr. Ms. Ambassadeur.
"	23	Meeroverzicht.
"	25	Wij lezen samen de Institutie.
"	26	Perisschouw.
"	28	Jeugdrubriek
"	28	Kort allerlei.

=====

DECEMBER 1966, JANUARI 1967. -- 1 ste Jrgn no 12, 2e Jrgn no 1.

=====

V a n d e R e d a c t i e .

+++++

Een hele jaargang vol ! Hoe bestaat het !

We hadden het echt niet gedroomd, toen we van start gingen. Wel hadden we het plan om deze jaargang vol te maken. Maar enig idee van het verloop over een heel jaar ? Nee.

Nu, bij de voltooiing van 12 nummers, zijn we dankbaar. Het is goed gegaan. Er zijn wat abonnementen gekomen, in Holland en Canada, en enkele in de andere kolonies. Er zijn ook enkele reacties binnengekomen via de pers, uit Canada, in de Canadian Reformed Magazine, van de hand van Ds Van Dooren; in het Gereformeerd Gezinsblad via de periodieke bespreking van de buitenlandse Gereformeerde Pers, van de hand van Br. Van Renssen; eveneens van de heer Van Renssen in het Contactblad van Emigranten; in het Geref. Schoolblad, van de hand van een onzer medewerkers br. S.J. Sietsema; en ten slotte in het Centraal Maandbld van Carambei-Castrolanda-Arapoti, van de hand van de heer Van der Keer. Allemaal reacties die bemoedigend waren, en soms zelfs van veel lof getuigden.

Nu is de lof zeer betamelijk voor elk doel, dat goed is, en derhalve zijn we dankbaar dat de realisering van ons goede doel zoveel lof ontmoet.

Den goed doel. Men denke niet aan een liefdadig doel, integendeel; het doel is zakelijk, nl: interkoloniale binding en ontwikkeling en goodwill en bekendheid naar buiten.

We weten, dat velen in Holland elke maand het blad met vreugde ontvangen, en dat het in de kolonie goed gelezen en gewaardeerd wordt. We zijn er dankbaar voor, en we weten, dat het een uitstekend middel is om contact en begrip te kweken.

Er zijn ook nog wel gebreken. We horen soms klanken, als zou het blad te eenzijdig zijn, nl, te veel een geestelijke kost, terwijl materiele zaken er wat bekaaid af komen. Niet helemaal ten onrechte is dit verwijt. Coöperatienieuws, veehouderij en landbouwrubriek - ze zijn er maar sporadisch te vinden in deze 12 nummers. We hopen dit langzamerhand te kunnen veranderen.

Den ander gebrek is de lange duur van verzending naar Holland. Luchtpost bleek te duur te zijn. Dan zou de exploitatie stellig het dubbele bedrag vergen. Zeepost duurt een maand tot zes weken. Dit laatste is en blijft voorlopig de enige oplossing.

Het nieuwe jaar staat voor ons. Zo onderling hebben we elkaar natuurlijk een gelukkig Nieuwjaar gewenst. Als redactie willen we thans onze lezers en lezeressen hetzelfde toewensen.

Persoonlijk, maar ook als "redactie" tegenover "lezer(es)" : "Veel heil en zegen". We weten, dat dit heil en die zegen alleen van boven, van de Vader der lichten komt. Van Hem vragen en verwachten we het. God moge Zijn zegen geven over ons werk in dezen. Geve Hij wijsheid, geve Hij medeleven bij den voorduur, geve Hij bovenal de geloofszekerheid dag voor dag, dat ons leven en arbeid voor Hem is.

En verder gaan wij over tot de orde van de dag. Dat betekent voor dit nummer, dat we eens extra ons best doen.

Dit nummer nl verschijnt in een oplage van 600 exemplaren. Dat is 4 keer zoveel als normaal. Waarvoor ? zult U vragen. Wel, we gaan die vele extra exemplaren verzenden naar al die mensen en instanties, wier adres ons bekend is, en waarvan we weten en verwachten, dat ze een bepaalde belangstelling voor dit blad kunnen opbrengen. En we hopen, dat het resultaat een aanzienlijke vergroting van het abonnementenaantal zal zijn.

Dat wordt dus bij dezen ons verzoek: U, die dit blad voor het eerst

leest, overweeg eens een abonnement, of vraag eens een proefnummer meer. We hebben het erg nodig. Want de financiële toestand van het blad is niet al te best.

Dit nummer verschijnt met een vrijwel dubbel aantal pagina's. Normaal is 18 tot 20 pagina's. Het is een samengevoegd nummer 12 van de eerste jaargang en nummer 1 van de tweede jaargang.

Voor de toekomst hebben we verder geen spectaculaire plannen. Normale voortzetting van de gangbare rubrieken, met zo nu en dan eens iets aparts. Verder een poging om iets te vertellen van de historie van onze omgeving, en tenslotte mogen we de toezegging van ds J. van Dijk te IJverdaal vermelden, die ons de stichtingshistorie van de kolonie, en de voorgeschiedenis daarvan hoopt te beschrijven.

Tenslotte willen we aan nog èèn belangrijk ding niet voorbijgaan. Het is de fijne, belangeloze en enthousiaste medewerking van br. R.J. Groenveld te Oldehoeve, die maand na maand voor ons de verzending en de administratie in Nederland heeft verzorgd. Br. (en ook Mr.) Groenveld, vanaf deze plaats, namens alle kolonisten onze hartelijke dank. We hopen, dat de Here U samen nog lange tijd de gezondheid en de krachten geeft, om zo voor elkaar gespaard te zijn, en tevens, om in dit werk nog verder bezig te zijn.

Hebben we dus een actieve medewerker voor de zakelijke aangelegenheden, eveneens zijn er de medewerkers - artikelenschrijvers in Holland en Brazilië, aan wie we veel dank verschuldigd zijn. We hopen op continuering van de relaties.

En met al deze wensen en dankzeggingen gaan we de tweede jaargang tegemoet. Hoge hij even voorspoedig eindigen als zijn voorganger.

S C H R I F T O V E R D E N K I N G

=====

A l l e   d i n g e n   b l i j v e n .

(Nieuwjaar)

.....dit eerst wetende, dat in het laatst der dagen spotters zullen komen, die..... zeggen: Waar is de belofte zijner toekomst? Want van dien dag af, dat de vaderen ontslapen zijn, blijven alle dingen alzó, gelijk van het begin der schepping.

2 Petr. 3:3,4.

Dat weer de tijd zijn loop herneemt, en dat wederom de kringloop der dingen zich voor onze ogen inzet, is voor de een een oorzaak van grote vermoeienis, voor de ander een aanleiding tot luchtige spot.

Het eerste vindt ge bij de Prediker. Dat zich alles wéér voegt in de tredmolen van de tijd, dat wéér de zon op- en ondergaat, dat wéér de beken naar de rivieren en de rivieren naar de zee stromen, het is voor hem vermoeienis van de geest.

Maar er zijn er ook, die er bij lachen kunnen. Wanneer de christenen van de eerste eeuw zich tegenover de vermoeienis van de Prediker troosten met de gedachte, dat de wederkeer der dingen geen eeuwige wederkeer is, dat er eens een eind aan de circelgang gesteld wordt, doordat de komende Christus de kringloop der natuur zal omzetten in een opvaart in rechte lijn tot de God van hemel en aarde.....dan lachen die spotters er om. En met wat de Prediker moe maakt, lopen zij te koop; zij maken

er hun argument van, om te bewijzen dat Christus niet wederkomt; want, zo smalen zij, anders zouden de dingen niet zo onveranderlijk wederkeren. Zo willen zij de gegrondheid van de troost over de smart van het mensenhart ontkennen, door het enkele gegeven van de smart zélf zonder meer. Dat is alleen mogelijk voor de platte zielen, die niet hoog genoeg staan, en niet scherp genoeg luisteren, om ook te verstaan, dat de Prediker gelijk heeft in zijn klacht, dat waarlijk de wederkeer der dingen vermoeit elke mens, die zo graag het raadsel zich zou zien ontknopen, het raadsel, wat dit korte leven zij.

Men behoeft nog niet hoorbaar mee te grijnzen met de spotters uit Petrus' dagen, om toch van hen familie te zijn.

Wie zijn er, die in de wederkeer van alle dingen op de Nieuwjaarsdag iets zien, waarmee ons hoofd en hart het te kwaad moet krijgen, totdat het rust vindt in God?

Wie zijn er, die niet zozeer bij de ondergang van het leven, niet zozeer bij een begrafenis en op een oudejaarsavond, als wel bij 's levens opgang en wederopgang en vooral bij 's levens om-gang te doen gekregen hebben met dat martelende: dat het doel der dingen, dat de uiterste doelmatigheid van al het wordende en wisselende in dit leven, wel kan geloofd, maar niet kan bewezen worden? Alle dingen blijven..... en zo velen hebben er volmaakte vrede mee.

Maar het jonge christendom zoude niet langs de straten van Klein-Azië en van Europa op de maat van de Mela-hola-muziek, als waarmee wij hier in deze landen het nieuwe jaar horen inluiden. Het vond de wederkeer der dingen nog meer vermoeiend dan de Prediker. Want die stond op de bodem van het Oude Testament; maar het volk, dat in duisternis en in schaduw des doods, het eenmaal heidens volk van Klein-Azië en Europa het had een groot licht gezien. Toen was het zeer begerig geworden naar het grote licht, dat nooit meer ondergaat. En omdat het van het licht meer gezien had dan het kind van de Oude Bedeling, daarom verlangde het ook sterker dan de Prediker naar een dag van eeuwige jeugd, een dag-zonder-avond. Zong het niet zijn morgenlied: ontwaak, gij die slaapt, en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten? Zo heeft dat jonge Christendom uitgezien naar de grote verandering der dingen. Het heeft op oudejaarsavond meer kunnen lachen, dan het op de nieuwjaarsmorgen anderen zag doen. Maar op de eerste dag van het kerende jaar heeft het alleen moeten wenen. Slechts zijn toekomstgeloof kon toen die tranen drogen.

En wie van dat christendom een opigoon wil zijn, heeft zich niet af te vragen, hoeveel geslachts- en tijdsbekeningen hij gemaakt of gecontroleerd heeft, waarmee het adventisme te koop loopt: want van vermoeienis zijn die onvermoeide berekeningen ook al geen bewijs. Hij heeft zich slechts te vragen, in hoeverre het hem op de eerste dag van het jaar verwonderd heeft, dat de wederkeer der dingen nog niet is stilgezet, dat Christus nog niet kwam, om de tijd zijn oplossing te geven.

Alleen wanneer hij in de terugkeer van het oude in het nieuwe iets gevonden heeft om onrustig over te worden, alleen dan kan hij zich stellen tegenover hen, die de eerste brieflezers van Paulus en Petrus en Johannes hebben beledigd door de spotvraag: Waar blijft de dag van Zijn toekomst?

Want dat alle dingen zo blijven, is niet een overwinning van de angst, die het christendom de ongelovige mens, naar hij zegt, inboezemt, de angst over het komende gericht, doch het is zelf de grote angst, die alleen hij kan overwinnen, die het gericht ziet komen tot overwinning: het gericht dat aan het eind der geschiedenis staat, om haar kromme wegen recht te maken door de genade en de waarheid van Jezus Christus. Want alle dingen keren terug, opdat God eenmaal sterkte en waarheid zal gronden op de aarde. Tijd is lank-moedigheid van God. Schilder +

HELDER ZICHT

Wanneer er een brief geschreven moet worden, is het eerste, waaraan men denkt: welke datum is het vandaag? Het is vandaag 30 december 1966. Een dag voor Oudejaarsdag 1966. Een dag, die, uit zakelijk oogpunt gezien, voor hem die dit schrijft, een mislukte dag is geworden, want de gehele voormiddag werd er aan besteed om samen met de andere bestuursleden van de Coöperatie Ir. Kloosterman, onze nieuwe landbouwconsulent, die in de plaats van Ir. Bouman komt, voor het eerst in onze kolonie te verwelkomen. Toen het eindelijk twintig voor twaalf was zijn we naar huis gegaan, zonder dat we Ir Kloosterman of iemand uit zijn "gevolg" gezien hadden. De reden, waarom we tevergeefs gewacht hebben, zal ons op een later tijdstip wel duidelijk worden. Een gebroken stuurstang, een of meer lekke banden, veel regen onderweg - het zijn allemaal dingen, die een gemaakte afspraak in de war kunnen sturen.

Een verloren morgen dus?

Och, alle dingen zijn zo betrekkelijk. Want hoe dat kwam weet ik niet, maar ik ben aan het peinzen geraakt. Het feit, dat het bijna Oudejaarsdag was, zal er niet vreemd aan geweest zijn. Bovendien was ik gedwongen voor een raam te zitten, dat bijna op de hoek van de melkfabriek zich bevindt, en dat dus met een beetje goede wil "Hoekvenster" zou kunnen heten.

En die overpeinzingen zijn van begin af aan zo geworden, dat er in de volgorde, nu ik achteraf zit te schrijven, ook nog een zekere orde te ontdekken valt.

Allereerst had ik mijn vervoermiddel (1 PK) gezet op het "Kerkelijk erf". En onwillekeurig stond ik even stil, en van de in mijn oog smaakvolle aanleg dwaalde mijn oog naar het witte kerkgebouw, waar Christus gemeente dus Zondag aan Zondag samenkomt, waarvan ik met mijn gezin nu drie en een half jaar lang lid mag zijn. En als je daar even over doordenkt, dit kerkje in het "Centrum" van onze gemeenschap, wat wordt je dan overduidelijk het beeld dat Prof. K. Schilder eens van de Kerk gegeven heeft, nl: De Kerk is als de elektrische centrale van een fabrieksgebouw, vanwaaruit het gehele gebouwencomplex voorzien wordt en van licht en van kracht. Heel die bedrijvigheid, heel dat voor het oog zo onsamenvattend geheel, leidt tot een bepaald resultaat, wordt geleid en gestuurd vanuit die centrale.

Wanneer dat, dachten we zo, ergens duidelijk is, zeker wel hier. Al onze arbeid, heel onze bedrijvigheid, moet geleid en gestuurd worden vanuit de Kerk - en ik heb toen ook even gekeken naar onze consistorie waar onze vergaderingen gehouden worden, en waar heel dat geheel overzien wordt. En je denkt natuurlijk ook aan al die dingen, die verband houden met "kerkstrijd" en aan hem, die Christus werk hier op aarde tracht te verstoren.

Naast de kerk staat de pastorie, en toen ik daarnaar keek, ben ik even stik geworden, en eigenlijk is er op het eerste moment maar een woord, dat naar voren springt, en dat is het woord "vacant". Het oog blijft even gevestigd op de deur, en je denkt dan even - je ziet het in gedachten gebeuren - de deur gaat open en "de Engel der gemeente" komt naar buiten. Maar nee, het is nog niet waar. Nog even een blik geworpen over de kerk, gedachtig aan de gebeden, die opgezonden werden; nog even een blik over de consistorie. Psalm 62, en je bent er weer.

.....Vlug naar de fabriek. In de veevoederafdeling tref ik de

voorzitter, keurig gekleed voor de bijzondere gelegenheid. Je kijkt samen naar de mengmachine, die gekomen, maar nog niet in gebruik is. In de winkel, die op 2 januari geopend wordt, staat de secretaris, met een broek aan, die zeker tot voor kort zijn zondagse was. En zowaar, onze gerente komt ook al aangestapt, roejes met de das voor, ondanks de warmte. Zelf sta je er bij, een beetje afstand bewarend. Ik voel me met m'n derde halfjaar hier nog een nieuweling, die er nog in moet groeien.

Gezamenlijk stappen we naar het kantoor, en komen terecht voor het "hoekvenster", op de uitkijkpost, en je krijgt tijd voor overpeinzingen. De boekhouder is aanwezig; verschillende dingen, die toch nodig gebeuren moeten worden gedaan. Ze ontgaan m'n aandacht grotendeels. Opeens wordt er een zakelijke brief voorgelezen naar iemand in Holland, die hopelijk onze gelederen zal komen versterken, en je hoort cijfers noemen. 1965: min. productie 2000 lts, max. prod. 3500 lts; 1966: min. prod. 3500 lts, max. prod. 4000 lts, en ineens wordt je dankbaar. Ik stond eerst op Kerkelijk erf en zag de Kerk. Je dwaalt verder naar de loods, de winkel en het kantoor en je hoort cijfers. Je merkt het, ondanks strijd en moeite: de Here zegent ons en behoedt ons. Hij laat niet varen het werk Zijner handen.

Ik keek weer door het raam. Het was pas gewassen. Zeker ter ere van de ontvangst van hem, die echter op zich liet wachten.

Een verloren morgen ?

Zelf was ik dankbaar voor het goede uitzicht.

En nu de redactie toch wat voor ons Kolonieblad vroeg, speciaal voor het jaarwisselingsnummer, dacht ik dit dan maar door te geven.

J. Cnossen.

JAARVERSLAG VAN DE SECRETARIS VAN DE KOLONIEVERENIGING

Hieruit brengen we de volgende passages naar voren:

"Wij noemen de medewerking, die wij mochten ontvangen van het Gereformeerd Gezinsblad, van Mandaat en van 't Contactblad.

Verder de medewerking van verschillende broeders en zusters in de kolonie voor het schrijven van artikeltjes; de spreekbeurten van ds Los, met het vertonen van dia's; verschillende bezoeken van buitenaf; de aanvraag van het koloniebestuur voor een vervanger van Ir Bouman.

Verder mag vermeld worden, dat er een brochure werd samengesteld. Deze is voor vermeerdering en verspreiding gezonden naar de Gereformeerde Emigratie Stichting. Met enkele gezinnen werd contact opgenomen, tot nu zonder resultaat.

Met de firma Klabin zijn onderhandelingen gaande over een nieuw contract. Ook werd er een regeling getroffen inzake de verbinding met Palmas. En vanavond hebt u ter bespreking de concept statuten."

EEN VERDIENDE " 27 " ?

Omdat ons maandblad, gelet op de leeftijd, nog maar een baby is, mogen we hier bespreken een vraag n.a.v. een proefschrift, dat reeds drie jaren geleden verscheen. We bedoelen: "Praktijk en patroon van recente Nederlandse Groepsmigraties", door W. van der Mast, 1963. De heer Van Renssen besprak in het Gereformeerd Gezinsblad reeds de

algemene grondgedachten van dit werk en het is niet onze bedoeling dat deze keer ook te doen. Wel stelt dit ons enigszins voor een moeilijkheid, nl: deze grondgedachten leiden de schrijver in zijn slotconclusies tot negatieve conclusies over de stichting van de kolonie. Een beeld van die grondgedachten krijgt men, als bij bestudering blijkt, dat bv de instituering van de Igreja Reformada te Monte Alegre als negatieve integratie wordt aangemerkt, alsook het oprichten van een eigen school voor aanvullend lager gereformeerd onderwijs.

De vraag die wij ons stellen is deze: Zijn de 27 punten, die Monte Alegre in dit boek scoort, verdiend? En passant wijzen we ook even op die dingen, die na het ontstaan van het proefschrift veranderd en verbeterd zijn.

U vraagt zich misschien af, wat het getal 27 in dit verband wil zeggen. De heer Van der Mast kende elke kolonie een integratie-cijfer toe. Een cijfer dus voor het één-worden met en het ingroeien van een kolonie in het Braziliaanse volk en leven. De kolonies ontvingen, op grond van in overzichten verwerkte schema's de volgende waarderungen:

Não-me-toque	56
Carambei	54
Castrolanda	45
Holambra	39
Tronco	38
Monte Alegre	27.

Allereerst willen we onze waardering uitspreken voor het feit, dat de heer Van der Mast ook Monte Alegre in zijn onderzoek betrok. Dat gebeurt niet altijd. Zo konden de kolonisten enige tijd geleden bij het vertonen van de film van Bond Smit over de Nederlandse kolonies in Brasil constateren, dat Monte Alegre, op deze film, niet bestaat.

Na lezing van de beschrijving van de ontstaansgeschiedenis van de kolonie, kan men niet anders concluderen, dan dat er een betrouwbaar overzicht wordt geboden met: Inleiding, Huis Klabin, Contract, Naam, Monte Alegre, Klimaat, Landschap en bodem, Vertrek, Bevolking, Ligging, Aanvangsmoeilijkheden, Melkventerij, Zuivelfabriek, Cooperativa, Gemengd bedrijf, Bereikte welvaart, Dagelijkse omgang, Inter-marriage, Interne groepsgebondenheid, Kerkelijk leven, Onderwijs, Naturalisatie, Ontspanning, Sociale voorzieningen, Medische verzorging, Uitbreidingsmogelijkheden.

Na dit algemene gedeelte volgen schema's met overzichten. Deze schema's vormen uiteindelijk het materiaal voor het toe te kennen waarderingscijfer. In het geval van Monte Alegre 27.

Daarbij wordt gebruik gemaakt van enkele "moeilijke woorden".

Deze twee, nl: Normatieve integratie en Communicatieve integratie. Boven schreven we reeds over integratie. Van Normatieve integratie (in het bedrijfsleven) zegt Van der Mast: Dit heeft betrekking op het volgen van de normen die het ontvangende land voor het economische leven laat gelden.

Communicatieve integratie: het contact van de migranten met organen en personen, die op het economische en sociale terrein een bepaalde taak en functie uitoefenen.

Nu we u geplaagd hebben met deze moeilijke woorden, gaan we de schema's eens bekijken. Eigenlijk moet het nog anders gezegd: we gaan de schema's bekijken en vergelijken.

Bedrijfsleven:

Positieve punten:

- Migranten hebben zich gehouden aan met Braziliaanse onderneming gesloten vestigingscontract.
- Veeteelt langzaam tot ontplooiing gekomen. Aanfok van vee.
- Varkensteelt en pluimveehouderij tot ontwikkeling gekomen.

- d. Men organiseerde melkverkoop naar Harmonia overeenkomstig door Braziliaanse onderneming vastgestelde prijzen.
- e. Producten Nederlandse Zuivelfabriek worden door autochtone bevolking gewaardeerd.
- f. Oprichting van een Coöperatie naar Braziliaans model.
- g. Migranten hebben zich aangepast bij Braziliaanse koopgewoonten.
- h. Voor K.I. werkt men samen met Carambei en Castrolanda.

Opmerking: Een vergelijking met dezelfde schema's voor Castrolanda leert ons, dat in het Castrolanda-overzicht het werkzaam zijn van een landbouwconsulent positief wordt gewaardeerd, maar dat het werkzaam zijn van dezelfde landbouwconsulent in Monte Alegre niet op onze lijst van positieve waarderingspunten voorkomt.

Negatieve punten:

- a. Te weinig benutten van kredietmogelijkheden van Braziliaanse banken.
- b. Door weinig contact met nabijgevestigde Braziliaanse boeren, profiteren deze niet van de agrarische inzichten der Nederlanders en omgekeerd.

Opmerking: ad a: In 1959 was deze opmerking correct, maar het is nu door een bescheiden leningenbeleid achterhaald.

Ad b: Niet het weinige contact moet als een oorzaak van het niet profiteren van de agrarische inzichten worden gezien. Doordat de Brazilianen zich niet konden handhaven op bedrijven van het type als door de Nederlanders opgezet, en daarom wegtrokken, bestaat er in de directe omgeving geen mogelijkheid tot inzichten-overdracht.

Zo zouden al de schema's nageplozen moeten worden.

Globaal gezien moeten de volgende punten aangestipt worden:

Mèt het toenemen van de kennis van het Portugees, ontwikkelt zich:

- de coöperatie (minder passief);
- het contact met de banken en het leningenbeleid;
- de kerkelijke arbeid onder de Braziliaanse bevolking;
- de onderwijsmogelijkheden voor Brazilianen in door migranten opgezette cursussen.

Door de toenemende kennis van het Portugees is het gebruik van tolken afgeschaft. Door de toenemende welvaart nam het aantal personenauto's en radio's toe.

Als op pag. 440 wordt opgemerkt:

"Onderwijzers, voortgekomen uit eigen kring nemen deel in de nationale taak door overeenkomstig het nationale schoolprogramma les te geven", en als dan ook Castrolanda hierin als voorbeeld wordt genoemd, geloven we te mogen opmerken, dat dit juist van Castrolanda ten aanzien hiervan niet geldt.

Alhoewel over het algemeen de verwerking van de gegevens met zeer grote nauwkeurigheid geschiedt, is er wel iets af te dingen op het beeld, dat gegeven wordt: Castrolanda - 45, Monte Alegre - 27.

Concluderend mag worden opgemerkt, dat er belangrijke zaken niet werden gehonoreerd. Bij onze opmerking over het overdragen van kennis en inzicht doet zich het manco gevoelen, dat de heer Van der Mast voor het schrijven van zijn proefschrift Brazilië niet bezocht. Gelukkig vindt er een ontwikkeling in de kolonie plaats, die in dit proefschrift nog niet beschreven kon worden.

A. Nap.

Novidades do BRASIL

.....
Periode 10 oktober - 10 november 1966

Algemeen:

Het tijdvak bovengenoemd is op politiek gebied een bewogen periode geweest. De president heeft, ditmaal zonder ruggespraak met de voorzitters van de Senaat en de Tweede Kamer, wederom een aantal Kamerleden voor tien jaar uit hun politieke rechten geschorst. Deze maatregel kwam onverwacht en gezien de voor de deur staande verkiezingen zeer ongelegen. De voorzitter van de Tweede Kamer, die tot op dat moment een zeer goede verhouding met Castello Branco onderhield, en even te voren nog had verklaard dat geen parlamentsleden meer vóór de verkiezingen uit hun politieke rechten zouden worden ontzet, voelde zich uiteraard gepasseerd en wenste de schorsingen niet te erkennen, zonder dat de voltallige Tweede Kamer hieraan haar goedkeuring had gehecht. De geschorste Kamerleden bleven normaal toegang tot het congresgebouw krijgen en maakten natuurlijk van de gelegenheid gebruik om van de tribune van de Tweede Kamer vernietigende kritiek op de regering uit te oefenen. De president, die op een dergelijke reactie niet had gerekend, en bovendien de krachtens de revolutionaire wetgeving gedecreteerde strafmaatregelen niet van de goedkeuring van welke instelling dan ook afhankelijk wilde stellen, bevond zich in een positie waarin zijn prestige en dat van het revolutionaire bewind op het spel stonden. Het gehele land volgde intussen, bezorgd en geamuseerd beide, deze eerst krachtproef tussen de uitvoerende en wetgevende machten, welke in de pers met "militaire" en "civiele" macht werden aangeduid.

Toen het presidentiële ultimatum aan de voorzitter van de Tweede Kamer, alsmede de bemiddelingspogingen van beide partijen bevriende politici tevergeefs bleken, decreteerde de president het reces van het congres tot 28 november. Terwijl men zich afvroeg of de voorzitters van de Senaat en de Tweede Kamer deze maatregel wel zouden eerbiedigen, werd van het Congresgebouw licht en water afgesneden. De omsingeling daarvan door een bataljon elite-troepen en de verwijdering van de afgevaardigden was daarna een kwestie van enkele minuten.

De ironie wilde, dat dit bataljon onder leiding stond van een kolonel, die juist teruggekeerd was uit Santo Domingo, waar hij als commandant van het Braziliaanse onderdeel der Inter-amerikaanse strijdmacht de democratische beginselen en de vrije verkiezingen had moeten helpen garanderen.

De interne en externe terugslag van dit incident was voor de regering natuurlijk niet aangenaam en men vraagt zich af, of de president in dezen niet onnodige spanningen heeft veroorzaakt.

De gekozen president Costa e Silva, die op 28 oktober in Brasilia voor het voltallige Congres uit handen van de voorzitter van de Senaat de formele bevestiging van zijn verkiezing zou ontvangen, heeft de betreffende acte tijdens een eenvoudige plechtigheid te Rio de Janeiro uit handen van genoemde voorzitter en enkele leidinggevende senatoren in ontvangst genomen.

De belangstelling is thans echter voornamelijk gericht op de verkiezingen voor de Eerste en de Tweede Kamer, voor de Provinciale Staten en van de burgemeesters, die op 15 november a.s. in het gehele land zullen worden gehouden. Men verwacht een overwinning van de ARENA in het binnenland, terwijl de oppositiepartij MDB waarschijnlijk in de

grote steden meerderheid van stemmen zal behalen.

Economie.

De Braziliaanse economie blijft de kenmerken van de laatste maanden behouden: krapgeldpolitiek van de overheid, algemene liquiditeitsmoeilijkheden in het bedrijfsleven en een hardnekkige aanhoudende te grote geldontwaarding. Alhoewel het groot aantal faillissementen en aanvragen om surséance van betaling nog steeds reden tot ernstige bezorgdheid blijft geven, is de kritiek van het bedrijfsleven op de overheid, in afwachting van betere bedrijfsresultaten in december, wel wat verstonen. De geldontwaarding blijft de achilleshiel van het economische beleid. Telkenmale duiken er, kennelijk onvoorziene inflatie verwekkende factoren op, die de regeringsmaatregelen doorkruisen.

In 1965 werkte de financiering van de oogstoverschotten van vele landbouwgewassen -met name koffie- alsmede het exportoverschot inflatoir. De export heeft zich in 1966 op gunstige wijze ontwikkeld, terwijl de import stabiel bleef. Het toenemende deviezenpakket in handen van de overheid dwong deze tot verdere geldemissies over te gaan. De regering is er wel redelijk in geslaagd de loonstijging te beteugelen (de aanpassing van ambtenaren en militairen heeft de geldontwaarding niet geëvenaard) en de begroting in evenwicht te brengen. Daar staat echter tegenover, dat, terwijl in 1965 door een overeenkomst tussen de overheid en het bedrijfsleven de prijzen onder controle konden worden gehouden, het in 1966 niet meer is gelukt het bedrijfsleven op dezelfde wijze te binden. De heersende schaarste van verschillende basis-voedingsproducten als gevolg van slechte oogsten dit jaar en de daaruit voortvloeiende prijsstijgingen completeren het beeld.

Thans doet zich derhalve het feit voor, dat de groothandelsprijzen van januari tot oktober van dit jaar meer zijn gestegen dan in gelijke periode in 1965, namelijk 35,2% tegen 23,9%.

Het indexcijfer van de Stichting Getulio Vargas betrekking hebbend op de totale stijging van de kosten van levensonderhoud van januari t/m oktober 1966 beloopt thans 37,4 %.

Uit een onderzoek dat kort geleden in de V.S. onder auspiciën van de Universiteit van Indiana heeft plaatsgevonden, blijkt, dat Brazilië door directeurs van grote ondernemingen een van de beste investeringsgebieden wordt geacht. Brazilië komt na Engeland, Frankrijk, en Mexico. Laatstgenoemde land wordt winstgevender en veiliger geacht dan Brazilië. Engeland, alhoewel minder winstgevend, het veiligst van alles. Volgens de 110 ondervraagde ondernemers biedt Brazilië meer investeringsmogelijkheden dan Frankrijk en Engeland.

Met een geraamde produktie van 220.000 eenheden in 1966 heeft Brazilië definitief de leiding van de Latijns-Amerikaanse automobielenindustrie.

O R A N J E F E E S T

FEESTPROGRAMMA.

Ter gelegenheid van het huwelijk van H.K.H. Prinses Margriet en Mr. P. van Vollenhoven, zal er D.V. op dinsdag 10 januari een feest worden gehouden op het terrein van de heer J. Buitenhuis (achter de kerk). Aanvang 9 uur.

9 - 12 uur: Kinderspelen. Optocht met versierde bogen vanaf de school naar het feestterrein. Hiervoor moeten de kinderen om 8.30 uur op school zijn met een zelfgemaakte boog. De prijzen

voor de mooiste bogen zijn over twee groepen verdeeld: bogen mét hulp gemaakt, en bogen zónder hulp gemaakt. Vliegerwedstrijd met door de schoolkinderen zelfgemaakte vliegers.

12 - 1 uur: Gezamenlijke broodmaaltijd onder de bomen in de pastorie-tuin.

1 - 3 uur: Spelen voor volwassenen.

8 - 11 uur: Oranjeavond in de kerk.

FELICITATIEBRIEF.

Hieronder volgt de tekst van de felicitatiebrief, gezonden aan het Bruidspaar:

GEREFORMEERDE KOLONIEVERENIGING
MONTE ALEGRE, Paraná, Brazilië.

=====

Monte Alegre, 7 januari 1967.

Aan het Bruidspaar H.K.H. Prinses MARGRIET en de Weledelgeboren Heer Mr. P. van VOLLENHOVEN,

ten Paleize SOESTDIJK,
Holanda.

=====

Hooggeacht Bruidspaar,

Enige tijd geleden werd ons in het verre Brazilië bekend, dat U op 10 januari 1967 in het huwelijk hoopt te treden.

Daarom willen de Nederlandse kolonisten in Monte Alegre, Paraná, Brazilië, niet nalaten U hun hartelijke gelukwensen te zenden.

Geve de Here U een rijk gezegend huwelijksleven. Geve Hij ook vertrouwen op Zijn leiding, die reeds zo dikwijls duidelijk bleek in de geschiedenis van ons geliefd Oranjehuis.

Wij hopen deze dag ook samen feestelijk te vieren en U zo te gedenken.

J. Cnossen, voorzitter
A.W. Bos, secretaris.

O N D E R W I J S

JAARVERGADERING

Die mochten we weer samen houden. En het was weer als in andere jaren. In de jaaroverzichten werd dankbaarheid jegens de Here uitgesproken, voor alles wat Hij ons gaf, voor de regelmatige voortgang van het lager onderwijs, voor de overkomst van mej. Dees. Voor het afwerken van het hele programma hadden we 2 avonden nodig, maar het resultaat was er dan ook naar: Er werd besloten over te gaan tot.....

SCHOOLBOUW.

Juffrouw Dees heeft voor haar huishoudonderwijs voor Nederlandse en Braziliaanse meisjes een schoollokaal nodig. De noodzaak hiervan werd door ieder ingezien. Eensgezind werd besloten om in vertrouwen op de Here, nu er weer een financiële krachtsinspanning van de kolonisten wordt gevraagd, in januari met de bouw te beginnen, om...

mogelijk, per 1 februari a.s. klaar te zijn.

DE NIEUWE CURSUS.

Want per 1 februari start het nieuwe schooljaar voor klas 1. Op 8 februari worden alle andere kinderen verwacht.

Als de Here ons allen spaart, komen er dan 33 kinderen op school. Dit hoge aantal werd nog niet eerder bereikt. Behalve met de gewone lagere school voor aanvullend lager gereformeerd nederlands onderwijs, hopen we in het nieuwe jaar ook te komen met.....

IETS NIEUWS

Reeds vaker spraken we met elkaar over het volgende: Naast het Braziliaans onderwijs ontvangen onze kinderen lager gereformeerd aanvullend nederlands onderwijs. Onze kinderen die, gelukkig met mooie studieresultaten, het Braziliaanse gymnasium bezoeken, hebben evenzeer een, vergeef ons het modewoord, gereformeerde begeleiding nodig. De realisering hiervan was tot dusver onmogelijk. Maar nu hebben we hulp gekregen van mej. Dees, zodat taakverdeling mogelijk is. Er kon ook een programma gemaakt worden. Dit omvat onderwijs in Bijb. Geschiedenis, Ned. Vad. Geschiedenis en Kunstgeschiedenis. De betrokken leerlingen krijgen hiervoor nog wel nader bericht.

SCHOOLREISJE

Op de jaarvergadering werd ook besloten dit nieuwtje in te voeren. En zo vertrokken op 14 december een Lanz en een Ferguson met versierde wagens naar Segundo Ponto. De kinderen en de volwassenen hebben de gehele dag genoten. En omdat de volgende dag de vakantie begon, wisten de kinderen zich vrij van het maken van een opstel over dit schoolreisje.

BEZOEK VAN DE LEERLINGEN VAN DE "ICEM-SCHOOL".

Deze school werd 29 november jl geopend door H.M. Ambassadeur Jhr D. van den Brandeler, en is gevestigd in Castro. Het is het resultaat van samenwerking tussen de regeringen van Brasil, de U.S.A. en een migratie-instantie. Men beoogde voor Braziliaanse jongeren een trainingscentrum te stichten, waarin onderwijs in de veeteeltsector wordt gegeven, én tevens de leerlingen geconfronteerd worden met de resultaten van de kolonies van de Hollanders. Om deze "studenten" zo goed mogelijk te informeren, verzocht de directeur, de ons allen welbekende heer C. van Santen, een bezoek aan onze kolonie te mogen brengen.

Op vrijdag 6 december vond dit bezoek plaats. Juffrouw Dees had voor koffie gezorgd. Na het koffiedrinken gaf de heer Glas een explicatie in de zuivelfabriek en werd het bedrijf van de heer M. Groenveld bezocht. De lunch werd gebruikt in de consistorie.

Bij deze lunch werd opgemerkt, voordat een gedeelte uit de Schrift werd gelezen en de Here om een zegen werd gevraagd, dat wij allen wel hard bezig kunnen zijn voor de "progresso" van Brasil, maar dat dit alleen maar vruchten zal dragen, als dit streven gedragen wordt door het kennen van de Christus der Schriften.

Na de lunch bracht men een bezoek aan de papierfabriek in Harmonia. Van de vermoeienissen van dit bezoek rustte men uit in de "Clube".

Daarna ging de bus weer naar de kolonie om het bedrijf van de heer M. Timmerman te bezoeken. Men arriveerde onder melkenstijd. Voordat de groep leerlingen vertrok, ging men eerst juffrouw Dees nog bedanken voor de goede zorgen.

De heer A. Nap.

SCHOOLREISJE 1966.

Zover ons bekend, is het nog niet eerder voorgekomen, dat we een schoolreisje hadden hier in Monte Alegre, maar het is zeker: na deze eerste keer volgen er meer.

Als laatste dag van het afgelopen schooljaar zouden de kinderen een reisje maken naar een mooi plekje aan de Tibagi. Maar gelukkig was er iemand, die een nog mooier plekje wist, waar we zonder gevaar in het water konden spelen. Dat men, om er te komen, goede remmen moet hebben, is er niet bij gezegd, maar dat hebben we later zelf wel ontdekt.

Op 14 december jl zijn de schoolgaande kinderen dus op stap geweest onder leiding van Heester Nap en juffrouw Dees, en nog enkele ouders voor de oppas. Maar dat laatste was niet nodig, omdat het water niet dieper was dan plm 50 cm. Dus zijn de ouders maar weer teruggegaan.

Ja, dat denkt u, maar het is niet waar. Die ouders hebben zo mogelijk nog meer plezier gehad dan de jeugd. Hierbij denk ik bv aan het koordansen over het water, wat ook wel eens "dansen" in het water werd. Voor degenen, die dit plekje niet kennen, mag ik nog wel vertellen, waar het te vinden is. Het is dicht bij het spoorstation, even eerder, de rio Harmonia.

Al met al een mooie dag, die niet licht vergeten wordt door degenen, die nog enkele dagen konden nagenieten van de zonnebrand.

Jongens en meisjes, het volgend jaar weer zo'n mooi plekje, hé !

M. Groenveld.

LEERKRACHTEN-EXCURSIE

Begin december maakten we, meester Nap en ondergetekende, wat we zouden kunnen noemen, een leerkrachten-excursie, ter oriëntering van wat er op het gebied van het huishoudonderwijs in de omgeving te doen is.

Allereerst zagen we in Castrolanda het nieuwe "Centro de Treinamento para Pecuaristas", een zeven weken durende kadercursus voor jonge veehouders, die in november 1966 juist gestart was.

Bekend geworden begrippen uit de onderwijsvernieuwing zoals klasgesprek en sociodrama zagen we 's avonds met veel enthousiasme werkelijkheid worden. Zoiets zou nu voor de meisjes hier ook mogelijk moeten zijn, maar dan zó, dat de technische vooruitgang niet het eerste én het laatste woord heeft.

Op de grote zolder van het huidige K.I.-gebouw zagen we de restanten van de vroegere landbouwhuishoudcursus. De deegrollen en de pannetjes lagen maar zielig in de kast te wachten op betere tijden.

Op het "Instituto Cristão", dat we op de terugweg bezochten, is de afdeling huishoudonderwijs wegens uitblijvende subsidie nog niet gestart, wegens uitblijvende subsidie, aldus vertelde de directeur, de heer De Geuze.

De tweede dag was het reisdoel de kolonie "Witmarsum", genoemd naar de oorspronkelijke woonplaats van de Mennonieten, het dorpje Witmarsum in Friesland.

Hier werken, uitgezonden door de Duitse ontwikkelingshulp, een groep jongeren, bestaande uit een landbouwingenieur, een huishoudlerares, een lerares kinderverzorging, een technicus en een administratrice.

Het werkterrein van de leraressen en de ingenieur strekt zich even ver uit als de evangelisatie-groepen van Witmarsum werken, nl een 30 km in de omtrek.

In de kolonie zelf was de huishoudlerares een stoomcursus koken bezig te geven aan een viertal jonge dames. Twee kooklessen per dag, veertien dagen aan een stuk. In het grote gebouw van de lagere school was ook het

Coöperatie - nieuws

RONDOM DE COÖPERATIE IN HET JAAR 1966.

Wanneer we aan het einde van het jaar eens overzien, wat er zoal gebeurd is rondom en in de Coöperatie, dan kunnen we met dankbaarheid terugzien. De Here heeft ons wel rijk gezegend.

De productie nam geleidelijk toe; in de laatste maanden zelfs boven verwachting tot 4000 liter per dag.

De prijzen waren in de eerste maanden in verhouding tot de andere levensmiddelen, vrij laag. Hierin kwam in de loop der tijd verandering, mede ook door de lage produktie van de wintermaanden, waarbij in de grote steden goede prijzen konden worden gemaakt.

Deze prijsverhoging was de leden zeer welkom. Er kon weer worden geïnvesteerd in de bedrijven. Ook de Coöperatie zelf profiteerde hiervan: er kon een loods gebouwd en voltooid worden, een koelcel voor kaasopslag om te rijpen, en een diepvries-koelkast voor boter konden worden aangeschaft. In de loods kon een malerij voor mais, welke het zetmeel levert voor het krachtvoer worden geplaatst, zodat de mais nu centraal voor de leden kan worden gemalen. De Firma Klabin zorgde voor een zware electro-motor.

De bereiding van de producten ging naar wens, alhoewel in de laatste maanden de noodzaak van een pasteur zich laat zien. Het wordt moeilijk, om alle avondmelk te pasteuriseren. Veel water, stoom en koeling is er nodig.

De verkoop is vlot verlopen, vooral in het eerste halfjaar. In het tweede halfjaar ging het niet zo vlot. Oorzaken zijn de geldschaarste en de hoge productie. Door het gunstige weer, dit voorjaar, gaven de inlandse koeien veel melk, en daar de prijs goed was, werd er ook werk van gemaakt. Gevolg: meer melkaanvoer in de stad en moeilijker verkoop van onze consumptiemelk. De geldschaarste is op zich zelf wel gunstig: de koopkracht van de cruzeiro zal nu stabielere kunnen worden. De verkoop in Telêmaco Borba vooral viel dus tegen. In Harmonia was de verkoop goed. Nog steeds is de verkoop in de plaatsen Harmonia en Telêmaco Borba voor de kolonie het voordeligst. Gelukkig kon de resterende kaas, boter en kwark naar Curitiba worden verkocht.

Daar heeft de heer J.W. Roorda een filiaal van de Coöperatie. In Curitiba probeert men zoveel mogelijk rechtstreeks aan de consument te verkopen, wat de hoogste prijs opbrengt. Dit gaat in de wintermaanden heel wat gemakkelijker, dan in de zomermaanden. In de laatste maand moest de prijs in de groothandel iets naar beneden, terwijl ook de betaling in de groothandel iets langer duurde. Tot nu toe is het met de betaling van de producten buitengewoon goed gegaan. We behoeften niet op 't geld te wachten.

Op het einde van het jaar moest de heer Roorda de behartiging van het filiaal beëindigen. Daar de heer Roorda reeds enige tijd directeur is van een nieuwe papierfabriek van het Klabin-concern in Santa Catharina, was het voor zijn vrouw niet meer mogelijk om ook nog de verkoop van het filiaal te behartigen, mede ook door het wegvallen van een voldoende betrouwbare hulp. We vinden dit erg jammer. Maar het is volkomen te billijken. We hopen nog eens apart aandacht aan dit afscheid te schenken. Gelukkig hebben we een, volgens alle getuigenissen, betrouwbare verkoper voor hem in de plaats kunnen vinden, nl de heer Ruy Barbosa da Souza Sampayo, een bij de oudere kolonisten welbekende figuur uit Monte Alegre.

Met het plastceren en inpakken van kaas in celofaanpapier werd in

in dit jaar een aanvang gemaakt, zodat de kaas nu ook wat meer uiterlijk heeft.

Met de heer J. Sikkema konden we nog niet tot een overeenstemming komen, wat ons nog steeds bezig houdt.

De administratie verloopt gunstig. Alle vaste personeel is officieel tewerk gesteld, d.w.z., is verzekerd, en werkt legaal. Dit brengt hoge kosten met zich mee, doch het is wettelijk verplicht. De belastingen worden betaald. Nu de produktie toeneemt, bedacht de boekhouder een nieuw systeem voor verkoop van producten in de fabriek, en verbruik van fabrieksbenodigdheden. Dit zal per 1 januari in werking treden. Hiervoor werd een magazijn ingericht, waarin op vaste uren producten uit de fabriek en enkele consumptiewaren worden verkocht. Verder passeren alle in- en uitgaande verbruiksartikelen voor de fabriek en voor de leden dit magazijn. Doel: betere controle op de voorraden, nauwkeuriger melkprijsberekening, en meer rust in de fabriek.

In de Staat Paraná werd een Federatie van Zuivelcoöperaties opgericht, tot doel hebbend de mogelijk in de toekomst te verwachten hogere productie van melk, vooral in de zomermaanden, op te vangen door de bouw van een melkpoederfabriek.

De oude melkauto kon worden vervangen door twee nieuwe auto's, nl een Ford vrachtwagen van 6 ton, en een Ford caminhâonetta van 1 ton.

We konden beginnen met zelf de producten naar Curitiba te brengen. Op de terugreis wordt veevoer, kunstmest en fabrieksmateriaal meegenomen. Of 't voordelig is zal de tijd leren.

Credieten konden worden verkregen bij de Banco do Brasil, de Banco Nacional de Credito Cooperativo, de Banco Comercial do Paraná en de "Funfertil", voor aankoop van kunstmest, veevoer, de beide auto's en een veevoermenger. De rente varieert van 13% tot 24% per jaar. Dit zijn leningen op korte termijn van 6 maand tot 3 jaar.

In de toekomst hopen we ook leningen te krijgen op langere termijn tegen een zo laag mogelijke rente.

De huidige ontwikkeling in Brazilië bracht kapitaalschaarste en een minder devalueren van de cruzeiro. Om te lenen moet in acht worden genomen of lenen verantwoord is, om nl te kunnen voldoen aan de aflossingsverplichtingen.

Oogstkredieten bij de Banco do Brasil voor de leden kwamen ook weer los, doch niet zoals we gewoon waren, nl in één bedrag te ontvangen, doch een gedeelte voor de zomerweide, en in 1967 een gedeelte voor de winterweide.

Het vee kon worden geregistreerd. De bloedgraad werd voor ieder dier vastgesteld, naarmate het opgenomen dier raszuiver is.

Hieraan is nog heel wat te verbeteren, door het gebruik van zwart-bonte Hollandse stamboekstieren, zodat we besloten weer met Kunstmatige Inseminatie te beginnen, afkomstig van het K.I.-station in de Hollandse kolonie Castrolanda. Een van onze boerenzoons werd opgeleid bij deze K.I.-post, waarvoor we dankbaar zijn. De resultaten zijn tot nu toe redelijk. Dezelfde persoon werd weer door de officiële melkcontrole associatie te São Paulo erkend als melkcontroleur (monster-nemer) voor de melkcontrole.

Goede resultaten werden bereikt; produkties van 14 kg gemiddeld per dag per koe uit één stal kwamen voor.

De verkoop van vee gaat niet zo geweldig. Wel werden verschillende dieren verkocht, doch de prijs laat nog te wensen over. We hopen, dat we door publicatie van de melkproductie van geregistreerde dieren meer bekendheid zullen verkrijgen.

Als we zo de balans van het jaar 1966 mogen opmaken, moeten we

bovenal de Here onze God dankbaar zijn, dat Mij onze arbeid zegende, het werk onzer handen. We hopen, dat we D.V. in 1967 mogen arbeiden aan een pasteur, indien het financieel te realiseren is, uitbreiding van de loods en het aantrekken van een technicus voor de Zuivelfabriek.

J. Glas.

Z E N D I N G   E N   E V A N G E L I S A T I E

Alle broeders en zusters werden aangesproken in de prettige brief die de zendings- en evangelisatiecommissie uit New-Westminster (Canada) ontving. Daarom geven we enkele belangrijke zaken eruit ook direct even door.

Verder gaand op vorige correspondentie stelt de zendingscommissie aldaar een aantal vragen m.b.t. eventuele zendingsarbeid van de Canadian Reformed Churches in Mato Grosso.

Een andere belangrijke vraag is deze:

"Enige tijd geleden lazen we een verslag van een tournee van ds Schalkwijk (ik meen ook in Mato Grosso) voor de zending van de Synodaal Gereformeerde Kerken. Het verslag stond in "Calvinist Contact" een blad van de Christian Reformed Churches. Nu trof het ons, dat telkens melding werd gemaakt van de naam Igreja Reformada, en dat vinden we ook terug in de briefhoofden, alhoewel in Uw brieven "de Monte Alegre" er achter vermeld wordt. Is er enige samenhang in deze namen? De vragen naar natuurlijk. Maar soms kan het ook van belang zijn, goed te weten, wie wel en wie niet aanspraak mogen maken op de naam Gereformeerd. Misschien kunt U ons ook hier uit de droom helpen."

Dat willen we graag. Er is o.i. geen beter antwoord op te geven, dan de beschrijving, die ds F. Schalkwijk zelf hieraan geeft in "Presbiterianismo in Brasil", en dan duidelijk aan de weet te komen, dat ds Schalkwijk ook werkt voor de Igrejas Evangélicas Reformadas, maar niet uitgezonden is door de Gereformeerde Kerk te Monte Alegre. Ds Schalkwijk schrijft: "De Hollandse emigranten stichtten in 1933 de Gereformeerde Kerk te Carambei. In dezelfde Staat werden later nog twee kerken geïnstitueerd, nl Castrolanda en Arapoti, resp. in 1950 en 1961. In de wereldstad São Paulo sloten de Nederlandse Evangelische gelovigen zich aaneen in de Nederladse Protestantse Kerk, in 1954, op grondslag van de Heidelbergse Catechismus.

In 1962 gingen de vier genoemde Nederlandse Kerken een kerkverband aan onder de naam "Igreja Evangélica Reformada", met als belijdenis de drie formulieren van enigheid. Voor het zendingswerk werken ze samen met de Gereformeerde Kerken (synodaal A.N.) in Nederland en de Igreja Presbiteriana do Brasil, in welke laatste kerk de pas bekeerden worden opgenomen. De Igreja Reformada do Brasil is de officiële naam van de vrijgemaakte broeders in Monte Alegre, Paraná (ca 25 gezinnen)."

Ook spreekt de brief over moeilijkheden bij het vinden van een zendeling, maar de brief besluit met:

"Al onze noden zijn echter bekend bij de Here onze God. Wat ons betreft het blijft: Bidden en Werken."

KERSTFEEST VOOR DE BRAZILIANEN

Onderstaand briefje stuurde de commissie vlak voor de Kerstdagen rond:

"Domingo, 25 de dezembro de 1966, às 20 horas, na Escola Ebenézer:
 Programma de Natal. O nascimento de Jezus Christo,
 Musicas,
 Coro.
 Nós esperamos cada família.

João Buitenhuis, Klaas Sikkema, o Professor. "

En het resultaat was, dat die zondagavond ons schooltje eivol was. Er was iemand, die beweerde, dat er 120 bezoekers waren. Br Alkena was met z'n trekker en wagen langs het bos gereden en kwam inderdaad met z'n wagen volgeladen bij de Escola Ebenézer aan. Toen konden we met de afwerking van het programma beginnen. Alie, Arda, Ella en Geesje zongen samen: "Noite de paz" en "Manda-nos luzir o Senhor Jezus". It moest boven op een tafel kruipen, om alle mensen te kunnen zien en om het Kerstevangelie te vertellen. Fijn was, dat de mensen stil waren, en zo goed luisterden. Toen zongen de meisjes: "Do ceu à terra Du venho dar." Nadat er getracteerd was en er wat gramofoonmuziek was beluisterd, werd het kerstverhaal verder verteld. Ook waren er in de pauze folders en plaatjes uitgedeeld. Om half tien werd deze blijde avond gesloten.

A. Nap

BEZOEK Hr Ms AMBASSADEUR.

Voor de derde keer in de zeventienjarige historie van de kolonie Monte Alegre ontvingen we zodanig hoog bezoek.

Tijdens het laatste bezoek, in 1962, bezocht ons de vorige Ambassadeur Baron Lewe van Aduard. Thans mochten we diens opvolger Jhr D. van den Brandeler ontvangen, samen met de eveneens nieuwe Consul-Generaal te São Paulo, de heer W.V. Cohoen Stuart en de Landbouw-Attaché de heer Ir L. Hartman. Ook de heer T. van den Berg, Consul te Curitiba, zou van de partij zijn, maar een gebroken stuurstang onderweg stak (letterlijk ?) een spaak in het wiel.

We zijn in het gelukkige bezit gekomen van enkele biografische gegevens, zowel van de Ambassadeur als van de Consul-Generaal. We willen daaruit een en ander overnemen.

De Ambassadeur is geboren op 20 augustus 1914 te De Bilt. Hij volgde een militaire loopbaan met als uiteindelijke rang Major van Cavallerie. Daarna is hij in de politiek gegaan, voorlopig nog als militair, doch na de oorlog ook op meer burgerlijke posten. Hij huwde in China met de dochter van een Franse diplomaat, Jacqueline Y.M.M. Meyrier. Het echtpaar heeft vijf kinderen.

Na de oorlog bekleedde hij diverse posten in het buitenlandse politieke leven:

- 1946 Vice-Consul te Brussel.
- 1949 Eerste legatie-secretaris op het Ministerie van Buitenlandse Zaken te Den Haag.
- 1950 Consul-Generaal te Leopoldville, in Belgisch Congo.
- 1955 Gedelegeerde voor Nederland bij de NATO en de Europese Organisatie voor economische samenwerking en ontwikkeling.
- 1956 Ambassadorsraad te Rio de Janeiro.
- 1959 Chef van de Publiciteitsafdeling van het Ministerie van Buitenlandse Zaken te Den Haag.
- 1962 Ambassadeur te Damascus.
- 1966 Ambassadeur in Brazilië.

Daaron bevindt men, dat wat Christus tot zijn discipelen zeide in het algemeen geldt voor alle gelovigen: "Gij hebt Mij niet uitverkoren, maar Ik heb u uitverkoren" (Joh. 15:16). Daar sluit Hij niet slechts de voorafgaande verdiensten uit, maar geeft te kennen, dat ze in zich zelf niets hadden, waaron ze verkoren zouden worden, indien Hij hen niet door zijn barmhartigheid was voorgekomen. Zo moet ook het woord van Paulus (Rom. 11:35) verstaan worden: Wie heeft Men eerst gegeven, en het zal hen wedervergouden worden?"

Want de apostel wil aantonen, dat Gods goedheid de mensen zo voortkomt, dat zij bij hen niets vindt, noch wat gedaan is, noch wat gedaan zal worden, waardoor zij zich met hen zou kunnen verenigen.

P E R S S C H O U W

Zendingsrapporten vanuit Monte Alegre verzonden naar Nederland en Canada, spraken o.m. over zendingsmogelijkheden in de Staat Mato Grosso en onder de Japanners.

Van het werk in Mato Grosso en in Amazonas geven we hier enkele illustraties.

A. Uit: Brasil: arbeidsveld van de Wycliffe Bijbelvertalers.

De geschiedenis van de Bijbel in Brasil.

Het Nieuwe Testament werd voor het eerst pas in 1681 in het Portugees vertaald, en de gehele Bijbel in 1753, maar tot veel later was de Bijbel in Brasil een onbekend boek. Drie eeuwen na de ontdekking van Brasil kwamen hier pas de eerste Portugeese Bijbels. Waarschijnlijk bracht ds James Thomassen, een pionier voor het Brits en Suitenlands Bijbelgenootschap, de eerste Bijbels mee. Tussen 1818 en 1834 distribueerde hij de Heilige Schrift van Argentinië tot Mexico. In de jaren die volgden brachten moedige colporteurs overal Bijbels, waar trein of boot hen brachten. Ondanks de tegenstand, die deze colporteurs vaak ontmoetten, zagen ze in, dat hun voorraad te klein was, om aan de vraag te voldoen. In 1877 waren naar schatting 100.000 Bijbels Brasil binnengebracht. De laatste tijd is de verspreiding geweldig gegroeid. De geschiedenis van de Braziliaanse Evangelische Kerken is hierin ongewoon, daar de Bijbel het zendingswerk heeft voorbereid. Deze typerende trek van de protestanten domineert nog: een zoeken naar liefde en eerbied voor het Woord van God.

Verschillende zendingsgenootschappen werken onder Indianenstammen. De Unevangelized Fields Mission en de New Tribes Mission houden zich bezig met het vertaalwerk.

Wycliffe in Brasil.

Er zijn ongeveer 200 Indiaanse stammen in Brasil, en meer dan de helft hiervan spreekt alleen de eigen taal in eigen stamgebied. In het besef, dat deze Indianen alleen maar met Gods Woord in aanraking komen, als zij dat Woord horen in hun eigen taal, ondernamen de Wycliffe Bijbelvertalers in 1951 stappen, om in Brasil te starten. Pas in 1956 zonden het Nationaal Museum te Rio de Janeiro en de Beschermingsdienst voor Indianen de Wycliffe Bijbelvertalers een uitnodiging voor een taalkundig onderzoek. De eerste werkgroep arriveerde in 1956. Negentien stammen staan nu, over heel Brasil verspreid, in contact met de Wycliffe-teams.

B. THE WYCLIFFE BIBLE TRANSLATORS MAGAZINE.

Naar de Xingu

In het gebied van de Xingu-rivier, in de ruwe wildernis van centraal Brazilië, zijn tenminste 13 Indianenstammen bekend. Een groot junglegedeelte is gereserveerd als Indianenreservaat, bekend als Parque Nacional do Xingu. Vele jaren heeft Brasil het Parque Xingu als een levend museum van Indiaanse geschiedenis en cultuur beschouwd, en alleen mensen voorzien van een speciale instructie mochten er werken. Door het contact met de universiteit van Brasilia, ontving Wycliffe toestemming om dit gebied taalkundig te onderzoeken en de Bijbel te vertalen. Het Parque Xingu kan alleen per vliegtuig bereikt worden. De jungle en onbevaarbare moerassen maken reizen overland onmogelijk. Het reizen per boot over de rivieren is, door de afstand en de geïsoleerde ligging, onpraktisch en kost veel meer tijd en geld, dan het vliegtuig. Op een reis van drie uur vanuit Brasilia naar het noordwesten ontmoet piloot Tim Johnson van de JARS nieuwsgierige geïnteresseerde mensen, die het Woord van God nog in hun eigen taal moeten horen verkondigen. Leider van het werk onder de Xingu is Carl Harrison, die, met zijn vrouw Carole en hun kinderen, en eersten zullen zijn, die onder één van deze Xingu-stammen zullen beginnen te werken.

C. "LIGHT AND LIFE"

Katleen Omaye: Japanners in het Amazonebekken.

In 1958 werd herdacht het feit, dat 50 jaar geleden het eerste schip met Japanners in Brasil arriveerde. Deze emigratie werd gerealiseerd volgens een plan, dat door enige emigratie instanties was opgezet. Als kleine kolonies vestigden familieëenheden zich in bijzondere gebieden.

In 1958 werden 9000 Japanners rijp gemaakt voor emigratie uit het overvolle Japan naar Brasil. Zij bewezen Brasil grote diensten in de landbouw. Zij hebben groenten ingevoerd, waaraan niemand gedacht had, dat ze in deze streek wilden groeien. Zij hebben grote coöperaties gesticht, die tot een voorbeeld voor de omliggende gebieden zijn geworden. De Japanners vormen de grootste groep emigranten, die in het Amazonegebied kwamen. Er zijn ongeveer 15000 emigranten in deze streek en nog komen er over enkele maanden schepen met nieuwe emigranten in de haven van Belen aan. Deze mensen emigreren met de gedachte in enkel jaren rijk te zullen worden, maar zij ontdekken spoedig, dat zij zeer hard werken moeten, en zij zijn daarover teleurgesteld.

De grootste Japanse nederzetting in het noorden is Tomé-Açu, met ongeveer 1800 inwoners. In 18 uur kan men Tomé-Açu vanuit Belen per schip bereiken. De eerste evangeliearbeid onder hen vond in 1956 plaats door een zendeling van de Unevangelized Fields Mission en nu bestaat er een gemeente van ongeveer 35 leden. De ouderlingen verkondigen het Woord, en een normale preek 's Zondags duurt drie uur.

De gelovigen komen samen om te bidden en te zingen. Zij geven een getuigenis, luisteren naar een boodschap en hebben na de godsdienstoefening nog een bijeenkomst.

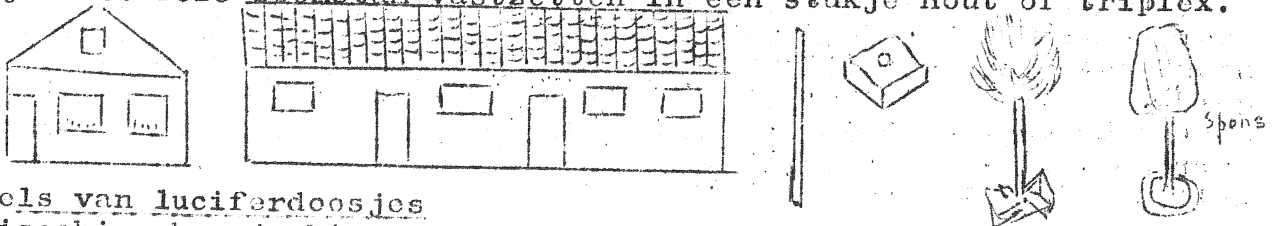
In de afgelegen gebieden van het Amazonebekken zijn nog veel kleine Japanse vestigingen, waar het evangelie nog niet gepredikt wordt. Slechts te voet, per fiets of motor, of met een schip kunnen deze kolonies bereikt worden, want wegen zijn er niet. De emigranten moeten wennen aan een nieuwe cultuur en andere zeden. De meeste Japanners komen met de idee, dat zij nu roems zouden moeten worden, om goede Brazilianen te kunnen zijn. Zij zijn open, gastvrij en het gedrukte Woord

kan met succes in het evangelisatiewerk gebruikt worden, omdat deze mensen allemaal geschoold zijn. Talloos zijn de gelegenheden om het evangelie van Men, die kwan om hen het nieuwe leven te geven, te verbreiden.

A. Nap

RUBRIEK VOOR DE JEUGD

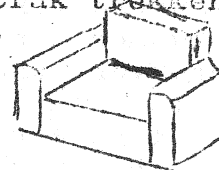
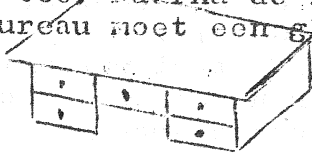
Vandaag gaan boer Jan en Saartje, zijn vrouw, beginnen aan het huis en dan de schuur van het boerderijtje. Het huis en de schuur zijn van massieve stukjes hout gemaakt en de daken liggen er los op. De dakpannen worden er op geverfd of getekend. Hetzelfde doen we met de deuren en de ramen. Om een beetje bescherming van de zon te hebben, zetten we vlug een paar bomen neer, die we maken van een stukje groen schuimplastic of van een kleine denneappel, terwijl de boomstam een luciferstokje is.. Deze boomstam vastzetten in een stukje hout of triplex.

Meubels van luciferdoosjes

Misschien kun je hier nog niet direct aan beginnen, omdat je nog niet voldoende lucifersdoosjes hebt. Wel, ga ze dan maar sparen. Er is van waardeloze dingen vaak nog iets heel leuks te maken. Ik denk aan doppen van melkflessen, doppen van alle andere flessen, stukjes touw, karton, gebruikte fotolampjes, garenklosjes enz. Je zou eigenlijk een doos of een zak moeten hebben waarin je al deze schatten bewaren kunt.

De tekeningen van de meubeltjes spreken verder voor zichzelf. Plak eerst de doosjes aan elkaar, terwijl je er voor de stevigheid nog een knopspeld door heen kunt steken. Nu gaan we de meubeltjes bekleden met een lapje stof of met papier. Bij het bekleden met papier moet je eerst de kleinste stukjes doen en op het laatst de grotere vlakken, want dan zijn er minder randjes te zien. Bij het bekleden met stof één stuk nemen voor de zitting en de leuning tot onderaan de achterkant van de leuning toe. Daarna de zijkanen, goed strak trekken op de hoeken. Over het bureau moet een glad stukje carton.

J.C. Dees.

KORT ALLELEI

- XX De redactie wenst de pas opgerichte volleybalgroep van harte geluk met dit nieuwe initiatief.
- XX De voorbereidingen voor de FOKVEEDAG komen op gang. U weet de datum ? 25 januari 1967.
- XX Januari is ook de congresmaand. Wij wensen de jongeren een prettig congres toe.
- XX Op 16 januari hoopt Piet Timmerman met de bouw van de huishoudschool te beginnen. Tegen die tijd kunt u dus Uw oproep voor assistentieverlening verwachten.
- XX Per 1 januari werden de portiekosten aanzienlijk verhoogd. In het volgende maandblad hopen we een overzicht te geven.

.....